

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/80/2022
Identifikačné číslo spisu:	8815209319
Dátum vydania rozhodnutia:	20.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Šikuta
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8815209319.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne X.. X. A., narodenej XX. S. XXXX, bývajúcej vo W. S. N., W. XXX/X, zastúpenej JUDr. Martinom Lopuchom, PhD., advokátom so sídlom v Michalovciach, Námestie Slobody 7, IČO: 52 994 571, proti žalovanej Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o zaplatenie 3 718,00 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 3 C 34/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 10. septembra 2020, sp. zn. 6 Co 74/2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 10. septembra 2020, sp. zn. 6 Co 74/2019, z r u š u j e a v e c m u vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 11. januára 2019, č. k. 3 C 34/2017-207, zamietol žalobu žalobkyne a žalovanej priznal náhradu trov konania v celom rozsahu. Žalobkyňa sa žalobou podanou na súd prvej inštancie dňa 23. septembra 2015 domáhala voči žalovanej plnenia na tom skutkovom základe, že v období od 3. do 21. septembra 2012 došlo v mieste jej trvalého pobytu k poisťnej udalosti, ku krádeži vlámaním do jej rodinného domu. Poistného plnenia sa domáhala na základe poisťnej zmluvy uzatvorenej so žalovanou, v zmysle ktorej v prípade odcudzenia vecí z poistenej domácnosti vzniká právo na plnenie, ak poistená vec bola odcudzená spôsobom, pri ktorom páchatel prekonal prekážky alebo opatrenia chrániace vec proti odcudzeniu. Podaním zo 16. októbra 2017 žalobkyňa na výzvu súdu prvej inštancie doplnila žalobný návrh tak, že žiadala od žalovanej zaplatenie sumy 3 718 eur. Na pojednávaní dňa 15. januára 2018 doplnila žalobkyňa žalobný návrh aj o úroky z omeškania, ktorých výšku špecifikovala na pojednávaní dňa 11. júla 2018. V tento deň súd prvej inštancie pripustil zmenu žaloby tak, ako ju žalobkyňa navrhla. Súd prvej inštancie žalobu zamietol z dôvodu premlčania nároku s poukazom na ustanovenia § 100 ods. 1 a 2, § 101 a § 104 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“). K škodovej udalosti malo dôjsť medzi 3. a 21. septembrom 2012, a teda lehota na uplatnenie nároku žalobkyne uplynula 21. septembra 2016. Z dokazovania vyplynulo, že žalobkyňa si riadne uplatnila nárok až na pojednávaní dňa 15. januára 2018, t. j. po uplynutí premlčacej doby. Ďalším dôvodom na zamietnutie žaloby bola skutočnosť, že neboli splnené podmienky na plnenie poisťovne v

zmysle poisťných podmienok v poisťnej zmluve. Zo strany žalobkyne nebol predložený žiaden dôkaz o vniknutí do jej rodinného domu násilným spôsobom a o prekonaní prekážky chrániacej pred odcudzením vecí, ktoré mala v dome a žalobkyňa nepreukázala, aké veci jej mali byť odcudzené.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 10. septembra 2020, sp. zn. 6 Co 74/2019, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie pre vecnú správnosť a žalovanej priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že na to, aby bolo možné vykonať právo na plnenie, je potrebné vedieť nielen dôvod uplatneného nároku, ale aj jeho výšku. V prejednávanej veci žalobkyňa uplatnila nárok na plnenie žalobou dňa 23. septembra 2015. Skutkovo v žalobe len uviedla, že došlo k udalosti, ktorú súd prvej inštancie a odvolací súd ustálili ako poisťnú udalosť, pričom vo vzťahu k výške uplatneného nároku žalobkyňa v žalobe neuviedla žiadne skutkové okolnosti, ani neustálila výšku uplatňovaného nároku. Netvrdila také okolnosti, ktoré by bolo možné považovať za riadne uplatnenie práva na poisťné plnenie. Žalobkyňa v žalobe uviedla, že žiada plnenie vo výške vyplývajúcej z platnej poisťnej zmluvy na základe predložených podkladov. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 a § 132 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „C. s. p.“) opísanie rozhodujúcich skutočností nemožno nahradiť odkazom na označené dôkazy. Žalobkyňa v žalobe opis rozhodujúcich skutočností pre posúdenie výšky uplatňovaného nároku nahradila odkazom na pripojené listinné dôkazy, preto ju súd prvej inštancie vyzval na doplnenie žaloby v uvedenom zmysle. Prvýkrát žalobkyňa výšku uplatneného nároku uviedla v podaní zo 16. októbra 2017 a na pojednávaní 11. júla 2017 si uplatnila aj úroky z omeškania. Žalovaná tak dôvodne vzniesla námietku premlčania nároku uplatneného žalobkyňou, keďže presná špecifikácia výšky plnenia bola zo strany žalobkyne vykonaná až v októbri 2017, teda po uplynutí premlčacej doby.

3. Rozsudok odvolacieho súdu napadla včas podaným dovolaním žalobkyňa. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p., t. j. namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. V dovolaní dovolateľka načrtla právnu otázku, ktorú možno formulovať nasledovne - či nastávajú účinky spočívania premlčacej doby podľa § 112 Občianskeho zákonníka dňom doručenia neúplnej žaloby súdu alebo až dňom jej doplnenia, resp. opravy na výzvu súdu v zmysle § 129 C. s. p. Odvolací súd túto otázku riešil nesprávne, keď skonštatoval, že účinky spočívania premlčacej doby nastávajú až dňom doplnenia, resp. opravy žaloby. Odklonil sa tak od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Dovolaťka poukázala na publikované rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) sp. zn. 6 Cdo 202/2016 (R 70/2018), z ktorého právnej vety vyplýva, že účinok zmeny žaloby, ktorým je spočívanie plynutia premlčacej doby, nastáva dňom doručenia podania na súd a nie až dňom, kedy súd o zmene žaloby rozhodne. Tento účinok nastane aj v prípade, ak je podanie obsahujúce zmenu žaloby neúplné. Z uvedeného je zrejmé, že neúplné podanie, ktoré má znaky žaloby, má účinky žaloby (majúce vplyv na plynutie premlčacej doby) dňom doručenia neúplnej žaloby na súd, a nie až dňom doplnenia žaloby. Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí odklonil od citovaného rozhodnutia najvyššieho súdu, a preto dovolaciemu súdu dovolateľka navrhla, aby rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. K dovolaniu sa vyjadrila žalovaná, ktorá uviedla, že odvolací súd pri rozhodovaní o predmetnom nároku svoje právne úvahy pri posúdení lehoty na uplatnenie nároku náležite odôvodnil, a preto nie je dôvod na zásah dovolacieho súdu do týchto úvah. Dovolaciemu súdu navrhla, aby dovolanie zamietol.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie

prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

7. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 421 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré považuje za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 C. s. p.).

9. Podľa názoru žalobkyne je jej dovolanie prípustné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. a z obsahu dovolania je zrejmé, že je toho názoru, že účinky spočívania premlčacej doby podľa § 112 Občianskeho zákonníka nastávajú dňom doručenia neúplnej žaloby súdu, a nie až dňom jej doplnenia, resp. opravy na výzvu súdu v zmysle § 129 C. s. p. s tým, že poukázala na odklon od rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 6 Cdo 202/2016.

10. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 C. s. p.) predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali.

11. Predmetnou otázkou (viď vyššie bod 9.) sa už dovolací súd zaoberal v dovolateľkou označenom rozhodnutí sp. zn. 6 Cdo 202/2016 (R 70/2018), ktoré treba považovať za súčasť ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. V zmysle uvedeného rozhodnutia v prípade začatia konania, či už na návrh, tak aj v prípade uplatnenia zmeny žaloby v už začatom konaní, sa s týmto procesným úkonom spájajú významné procesné i hmotnoprávne účinky. V zmysle ustanovenia § 112 Občianskeho zákonníka je takýmto hmotnoprávnym účinkom zastavenie plynutia premlčacej doby. Hmotnoprávne účinky (zmeneného) návrhu nastávajú dňom, v ktorom súdu došla žaloba (resp. jej zmena), prípadne dňom, v ktorom žalobca urobil toto podanie ústne do zápisnice. Takéto účinky nastávajú aj v prípade, ak podanie obsahujúce žalobu (resp. jej zmenu) je neúplné. Povinnosťou súdu je totiž vyzvať stranu sporu postupom podľa § 129 ods. 1 C. s. p. , a to aj v prípade, ak bola v konaní zastúpená advokátom, na odstránenie väd podania, ktorým bola žaloba (resp. jej zmena) uplatnená. Nečinnosť, resp. nesprávny postup súdu v tomto smere nemôže byť z hľadiska účinkov takéhoto podania na ťarchu strany.

12. V prejednávanej veci podala žalobkyňa žalobu na súd prvej inštancie dňa 23. septembra 2015, t. j. v rámci plynutia premlčacej doby, ktorá uplynula dňa 21. septembra 2016. Súd prvej inštancie vyzval žalobkyňu v zmysle § 129 C. s. p. na doplnenie a opravu žaloby uznesením z 11. septembra 2017 (č. l. 89 spisu), t. j. takmer rok po podaní žaloby a po uplynutí premlčacej doby. Žalobkyňa na výzvu súdu prvej inštancie žalobu doplnila podaním zo 16. októbra 2017 (č. l. 94 spisu). V zmysle § 112 Občianskeho zákonníka ak veriteľ v premlčacej dobe uplatní právo na súde alebo u iného príslušného orgánu a v začatom konaní riadne pokračuje, premlčacia doba od tohto uplatnenia po dobu konania neplynie. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobkyňa na výzvu súdu prvej inštancie žalobu doplnila a opravila, jej konanie možno považovať za riadne pokračovanie v konaní. Skutočnosť, že súd prvej inštancie žalobkyňu vyzval na doplnenie a opravu žaloby až po uplynutí premlčacej doby nemôže byť z

hľadiska účinkov podania žaloby na jej ťarchu, keďže už podanie neúplnej žaloby má v zmysle právnej úpravy za následok spočívajúce premlčacej doby. Argumentácia odvolacieho súdu, v zmysle ktorej žalobkyňa v žalobe opis rozhodujúcich skutočností pre posúdenie výšky uplatňovaného nároku nahradila odkazom na pripojené listinné dôkazy, čím porušila ustanovenia § 470 ods. 1 a 2 a § 132 ods. 2 C. s. p., neobstojí. Žalobu žalobkyňa podala dňa 23. septembra 2015, t. j. takmer rok pred nadobudnutím účinnosti C. s. p. (1. júla 2016) a v zmysle § 470 ods. 2 C. s. p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ide o princíp justifikácie účinkov procesných úkonov, ktorý je komplementárny k princípu okamžitej aplikability. Obsahom tohto princípu je skutočnosť, že procesné úkony subjektov civilného súdneho konania vykonané počas platnosti a účinnosti skoršieho procesného predpisu sa vo sfére svojich účinkov prejavujú s relevanciou pre konanie samotné aj počas účinnosti nového procesného predpisu. Procesný úkon vyvoláva procesnoprávne následky (účinky) do budúcnosti, a v tejto procesnej budúcnosti sa následky úkonu uznávajú aj vtedy, ak novšia procesná úprava už s takýmto následkom nepočíta. Inými slovami, sporové strany nemožno sankcionovať „do minulosti“, v ktorej uvedená právna úprava neexistovala, a nemohla sa ani rozumne predpokladať. Ide teda o prejav ústavného princípu dôvery subjektov práva v objektívne právo (Civilný sporový poriadok, 1. vydanie, 2016, s. 1489 - 1498: M. Števček). V prejednávannej veci žalobkyňa žalobu podávala za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku, ktorého súčasťou nebolo ustanovenie obdobné ustanoveniu § 132 ods. 2 C. s. p. zakazujúce nahradiť opísanie rozhodujúcich skutočností odkazom na označené dôkazy. Za porušenie predmetného ustanovenia preto nemožno žalobkyňu sankcionovať spôsobom, ktorý zvolil odvolací súd.

13. Vzhľadom na opodstatnenosť námietky dovolateľky, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu sa riešením predmetnej právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne je prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a) C. s. p. Zároveň je aj dôvodné (§ 432 ods. 2 C. s. p.), lebo žalobkyňa opodstatnene namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Preto dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 449 ods. 1 a § 450 C. s. p.).

14. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.